

вання у молоді здатності використовувати нові технології, готовність змінюватись та адаптуватись до нових потреб ринку праці, оперувати й управляти інформацією, активно діяти, швидко приймати рішення, навчатися впродовж життя. Згадані процеси знайшли відображення в концепції компетентнісного підходу і наша країна у 1999 році підписала Болонську декларацію.

Історія доводить, що будь-які економічні чи політичні реформи не мали б успіху, якщо не були б підкріпленні якісною реформою в освіті. Невеликі держави зацікавлені в утвердженні таких міжнародних критеріїв і стандартів, які по можливості нівелювали б унікальні особливості та переваги освіти, орієнтовані на «прирошення» знання в «точках зростання» сучасної науки.

Основними споживачами професійних знань, умінь, навичок і досвіду є роботодавці. Зазвичай у них є власне уявлення про особистість працівника, якого б вони воліли бачити у себе на робочому місці і, виходячи з цього уявлення формуються першочергові вимоги до претендентів. Тому, часто є нарікання з боку роботодавців на недостатній рівень підготовки молодих фахівців.

У сучасному мінливому світі ніхто не зможе надати таку освіту, яка б гарантувала успішну кар'єру на все життя, як це було в минулому. Сьогодні, щоб досягти успіху, молодій людині слід брати дуже активну участь в управлінні своїм професійним життям, постійно оновлювати компетенції, вміти аналізувати та розуміти тенденції й динаміку ринку праці. На жаль, існуюча система підготовки фахівців не може повною мірою задовольнити ні очікувань студентів і випускників вишів, ні очікувань роботодавців. З метою модернізації вищої освіти все більшої актуальності набуває концепція студентоцентрованого навчання, що являє собою процес якісної трансформації навчального середовища для студентів та інших осіб, які навчаються, з метою поліпшення їх автономії та здатності до критичного мислення на основі результативного підходу.

Беззаперечним є факт необхідності змін у системі освіти. Натомість, менеджера середньої ланки чи практичного юриста можна підготувати в будь-якій європейській державі, а от «людину знання», здатну зробити щось у високотехнологічних галузях, як психологія обдарованості, філософія культури, нанотехнології, штучний інтелект — на це здатні лише високі школи з власними традиціями, тільки їм притаманними особливостями організації й здійснення навчального процесу. Слушною є думка, що саме університети закладають схему розвитку суспільства. Важливим буде зберегти найкращі здобутки вітчизняної системи освіти з урахуванням українського менталітету і розвитку науки.

Освіта — сфера консервативна. У цьому її плюси і мінуси. Плюс у тому, що вона чинить супротив непередуманому реформуванню, а мінус — що й доцільні зміни здійснити важко. Потрібні скоординовані зусилля й послідовні дії всього суспільства протягом тривалого часу; потрібні зміни, що приведуть талановиту й по-сучасному освічену націю до збалансованого розвитку своєї держави і забезпечать гідне життя її громадян.

Література

1. Носач І.В. Формування професійних умінь і навичок майбутніх економістів в процесі вивчення інтегративних фахових дисциплін / І.В. Носач // Наукові дослідження — теорія та експеримент. 2008: міжнар. наук.-практ. конф., 19-21 трав., 2008 р.: тези допов. — Полтава: Інтер Графіка, 2008. — Т. 6. — С. 103—106.

2. Побірченко Н. С. Компетентнісний підхід у вищій школі: теоретичний аспект / Н. С. Побірченко // Освіта та педагогічна наука. — 2012. — № 3. — С. 24—31.

3. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / Авт.: В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. — К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. — 120 с.

*Чуб П.М., к.е.н.,
доцент кафедри банківської справи*

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ В СФЕРІ ОСВІТИ

Основною рушійною силою ринкової економіки є підприємництво, без якого держава позбавлена розвитку. Саме воно визначає темпи економічного зростання, структуру і якість валового продукту. Це посилює соціальну спрямованість бізнесу, виникає феномен соціальної відповідальності, який свідчить про те, що для сталого розвитку суспільства самої ефективної економіки замало, необхідно враховувати інтереси широкого кола людей, яких вона торкається. Проблема відповідальності бізнесу підіймається на різних рівнях і в науковому середовищі, але особливих зрушень у її вирішенні немає. Держава і бізнес повинні підтримувати громадян, а громадяни — владу. І тільки за такої умови країна відбудеться.

Світ визнав соціальну відповідальність бізнесу (СВБ) як один із ключових елементів національної та транснаціональної політики. Це підтверджується такими міжнародними документами, як: Компендіум Європейської Комісії 2014 «Корпоративна соціальна відповідальність: національні політики держав ЄС»; Вказівки Міжнародної організації економічної кооперації та розвитку 2011 «Зарубіжні інвестиції та транснаціональні корпорації»; Глобальний договір, Принципи дотримання прав людини та інтересів бізнесу, Глобальна конвенція проти корупції 2011 ООН; Стандарт ISO 26000:2010 «Соціальна відповідальність організацій»; Декларація фундаментальних принципів дотримання прав людини на робочому місці 1998 Міжнародної організації праці та іншими.

Європейською Комісією у 2014 році визначено пріоритетні напрями СВБ у країнах ЄС, серед яких є і сфера освіти. До сфери освіти належать різні за формою компоненти навчальної діяльності. Предметом аналізу сфери освіти є не тільки процеси навчання, соціокультурного розвитку людини, а й усе те, що впливає на них, супроводжує їх. Отже, загалом сфера освіти охоплює всю життєдіяльність людей, соціальних груп — тих, хто навчається, навчає та обслуговує навчальний процес.

Проблеми СВБ в Україні в сфері освіти:

✓ закритість українських компаній для широкої громадськості – для більшості компаній детальна інформація про її діяльність є даними для суто внутрішнього користування. Лише чверть з опитаних підприємств мають затверджені кодекси поведінки (місію, кодекс етичних правил, проголошені цінності тощо);

✓ нерівномірне врахування інтересів заінтересованих сторін: найчастіше компанії враховують інтереси споживачів та органів державної влади, найрідше – недержавних організацій і дослідницьких організацій, навчальних закладів, співпраця з якими практично відсутня.

Пропозиції щодо реалізації принципів СВБ в Україні в сфері освіти:

➤ проводити періодичні конференції з питань впровадження та результативності СВБ в Україні за підтримки державних органів влади та із залученням органів місцевої влади, місцевих громад, ЗМІ та організацій громадянського суспільства, академічних кіл;

➤ у світлі нового Закону України «Про освіту», ВНЗ України разом з Міністерством освіти і науки України опрацювати можливість включення вивчення дисципліни «Соціальна відповідальність бізнесу» до навчального процесу вищих навчальних закладів і бізнес-шкіл, а також програм підготовки та підвищення кваліфікації державних службовців; сприяти створенню відповідних вітчизняних підручників і навчальних матеріалів;

➤ підтримати наукові дослідження у сфері СВБ на національному та регіональному рівнях.

*Шемет Т.С., к.е.н.,
доцент кафедри банківської справи*

СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМ – БАЗОВИЙ ПРИНЦИП НОВОЇ ОСВІТНЬОЇ ПАРАДИГМИ ХХІ СТОЛІТТЯ

За останні 35 років інновації та нові технології кардинально змінили наше життя. Четверта промислова революція, яке перетворює суспільство на цифрове, зумовлює фундаментальні зміни всіх аспектів людського життя, включаючи сферу освіти. Це стало однією з основних передумов для реструктуризації системи освіти різних країн.

Нова парадигма вищої освіти, зорієнтована не на процес, а на результат навчання, упродовж кількох років реалізується у США і деяких європейських країнах. Цей процес є віддзеркаленням «тектонічних» зрушень у розвитку людства, коли у центрі суспільно-економічних процесів постає людина з інноваційним типом мислення і здатністю до діяльності інноваційного типу. Така людина має бути здатною сприймати зміни, творити зміни, жити у постійно змінюваному середовищі — нові знання, нові ідеї, нові технології, нове життя. Цілком очевидно, що за цих умов наукова, освітня діяльність набувають нового могутнього імпульсу.

На думку учасника Всесвітнього економічного форуму у Давосі Йоханна Шнайдер-Амманна – президента Швейцарії, сьогодні важливо, щоб освіта давала людям навички та особистісні цінності. Отже, посил до аудиторії в першу чергу має стосуватися цінності та індивідуальності кожного. Це має бути, скоріше філософська розмова, не пов'язана з технологіями і технікою безпосередньо [1].

Одним із ключових принципів нової парадигми вищої освіти є студентоцентризм, що означає нові підходи до розуміння сутності освітніх процесів. Прийшов час відійти від переконання, що освіта – це передача знань, натомість це – креативний діалог і співпраця з людьми по всьому сві-